

Sənət dünyamızın ən çox tanınmışlarından biri də söz xiridarı aşiq İmran Həsənov olub. Dövrünün ziyalıları Aşiq İmran şəxsiyyətinə, sənətinə, sədəqət və vətənpərvərliyinə yaxından bələd olmuşlar. Onun professionallığını, mahir saz ifa etməsini, gözəl şair və bəstəkar olmasını aşiqsevərlər yaxşı bilirlər.

Aşiq İmran Həsənov ömrünün 60 ildən çoxunu Azərbaycanın folklorunun, aşiq musiqisinin təbliğində həsr edib.

İmran Mehralı oğlu Həsənov 1928-ci ildə saz-söz diyarı olan qədim Göyçə mahalının Ağbulaq kəndində dünyaya göz açıb. Beşiyinin başında ana laylasıyla birgə atası Mehralının həzin zümzümələri də səslənib. Əmisi aşiq Dünyamalının telli sazının səhrinə düşən balaca İmran sazı-sözünü öyrənməyə başlayır. Onun zil və mələhətli səsi, fitri istedadı, dərin yaddaşı çoxlarını heyrətləndirir. 15-ə yaxın saz havasını çalib-oxuyan balaca İmranın səsi, sədəsi hər yere yayılır.

Günlərin birində Gədəbəy rayonunun Şinix kəndində məclisdə oxuyarkən ustad el aşıqlarından olan Aşiq Hüseyn Quliyevin nəzərini cəlb edir. Aşiq Hüseyn dostu Dünyamalının qardaşı oğlu İmranı şeyirdliyə götürür. Az bir zamanda o, ümumi havaların çoxunu çalıb-çağırır. İki il ustad yanında şeyirdlik etdikdən sonra İmran aşiq Hüseynlə halallaşmış doğma kəndi Ağbulağa qayıdır. İki il aşiq Məhərrəm Hacıyevə şeyirdlik etdikdən sonra Tovuz rayonuna köçərək ailəlikcə orada məskunlaşır. Burada aşiq Hüseyn Dəmirçiyevə şeyirdlik edir. Az bir zamanda İmran Həsənovun sədəsi ustadı ilə birgə Tovuz, Qazax, Gəncə, Göyçə, Bor-

çalı, Gədəbəy, Şəmkir, Naxçıvan, Qarabağ, Şirvan və keçmiş SSRİ-nin bütün regionlarından gəlir.

Aşiq İmran hələ cavanlığında çox şöhrətlənərək dövrünün ən böyük ustad aşıqları ilə sənət yoldaşlığına başlayır. Bu baxımdan, İmran xoşbəxt sənətkardır ki, aşiq Əsəd, aşiq Mirzə, Qaraçioğlu İbrahim, Telli Məhəmməd, aşiq Məhəmməd Rzayev, aşiq Yusif Yusifov, aşiq Mikayıl Azafli, aşiq Talib Ələsgəroğlu, aşiq Şəmşir, aşiq Nəcəf Əlimərdanlı, aşiq Ədalət Nəşibov, aşiq Əmrah Gülməmmədov, aşiq Müseyib Cilli, aşiq İsfəndiyar, aşiq Mahmud, aşiq Əkbər, aşiq Cəfərovla yoldaşlıq edib, külli miqdarda toy-düynü keçirib, konsert salonlarında birgə çıxışlar edib.

Aşiq İmran Həsənov uzun müddət Tovuz rayon aşıqlarının bədii rəhbəri olub. Onun səyi və bacarığı sayəsində Tovuz aşıqları respublika və keçmiş SSRİ miqyaslı yarışların bütün tur və müsabiqələrində böyük professionallıq-

la çıxışlar etmiş, Gəncə, Bakı, Moskva və digər keçmiş İttifaq regionlarında laureat, medal, fəxri fərman və diplomlara layiq görülmüşlər.

1956-cı ildə Azərbaycanda keçirilən xalq yaradıcılığı festivalındakı çıxışına görə aşiq İmran və rəhbərlik etdiyi aşıqlar birinci dərəcəli medal və diploma layiq görülmüş.

1957-ci ildə Moskvada keçirilən keçmiş Ümumittifaq festivalında yenə də medal və diplomla mükafatlandırılmış, xidmətlərinə görə Ali Sovetin fəxri fərmanı ilə təltif olunub. 1958-ci ildə Moskvada əmək qabaqcıllarının toplantısında Aşiq İmrana medal və diplom verilib.

İstedadlı el aşığı 1967-ci ildə "Əməkdar mədəniyyət işçisi" fəxri adına layiq görülüb. Hələ 1957-ci ildə öz ansamblı ilə Moskvada keçirilən 6-cı ümumdünya festivalındakı çıxışlarına görə aldığı qızıl medal və laureat titulu, birinci dərəcəli diploma layiq görülməsi onun təkrarsız el aşığı olduğunu sübuta yetirib. 1959-cu ildə sənətdə və xidmətlərindəki nailiyyətlərinə görə ona "Şərəf nişanı" ordeni verilib.

Aşiq İmranın ədəbi ictimaiyyə-

tin tanınmış nümayəndələrindən Səməd Vurğun, Osman Sarıvəlli, Bülbül, Mirzə İbrahimov, Süleyman Ələsgərov, Qara Qarayev, Fikrət Əmirov, Niyazi, Rəşid Behbudov, Qənber Hüseynli kimi sənətkarlarla da dostluq əlaqələri olub.

Aşiq İmran "Cəngi", "Misri" və digər havalarla Berlində, Varşavada, Bolqarıstanda, İranda, Drezdendə və digər ölkələrin konsert salonlarında sazı və ecazkar səsi ilə çıxışlar etmiş, musiqisevərləri heyretə salmışdır.

Aşığın sazında 140-dan çox klassik və müasir saz havalarını dilləndirir, həssas və dəqiq ifasına görə seçilirdi. O, 125-dən çox irili-xirdalı das-

divanı kimi bir çox janrlarda qələmini mehəretlə sınaıyıb.

III-IV Azərbaycan Aşıqlar Qurultayına nümayəndə və rəyasət heyətinə üzv seçilən Aşiq İmran Azərbaycan Aşıqlar Birliyinin üzvü idi.

Neçə-neçə saz-söz korifeyi Aşiq İmran Həsənova dəyərli şeirlər ithaf edib. Sonda onlardan birini oxuculara təqdim edirik:

*İzi qaldı Göyçə, Tovuz elində,
Yüz otuz dastanı əzbər dilində,
Koroğlular haray saldı dilində
Dünya gözən adı-sanı İmrandı.*

*Saz sinəndə cilalaşdı, dil açdı,
Ürəklərə sevinc saçdı, nur saçdı.
Gör neçəsi oynayaraq qol açdı
Məclislerin yaraşığı İmrandı.*

tan, rəvayət, qaravəlli bilir, N.Gəncəvinin və ustad ozanların yaradıcılığının bilicisi kimi tanınırdı. Ustadın sinəsində ən dəqiq və düzgün formada yığcamlaşmış dastanlardan "Aşiq Ələsgərin Türkiyə səfəri", "Hüseyn Bozalqanlının Aşiq Ələsgərlə olan dastanı", "Aqıl Qönçə" və digər dastanların adlarını çəkmək olar.

Aşiq İmran yaradıcılığı çoxşaxəlidir. O, qoşma, gəraylı, təcnis, cıqalı təcnis, müstəzad, dodaqdeyməz, ustadnamə, müxəmməs,

Aşiq İmranın Həsənov Azərbaycan aşiq ifaçılıq sənətinə şöhrət gətirən, ulu sazımızın qüdrətini yaxın-uzaq məmləkətlərdə tanıdan, özündən sonra sazımıza-sözümüzə nüfuz qoyub gedən sənətkarlardan biri olub.

Aşiq İmranın ifasında "Ruhani", "Kərəmi" aşiq havaları çox gözəl səslənirdi. Bəzən el şənliklərində Aşiq İmran deyərdi: "Kərəmi"də Kərəm yandı", "Ruhani" ruha dərmandı...

Qədir ASLAN,
"Respublika".